

Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα)
της 19ης Μαρτίου 2009*

Στην υπόθεση C-256/07,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Finanzgericht Düsseldorf (Γερμανία) με απόφαση της 16ης Μαΐου 2007, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Μαΐου 2007, στο πλαίσιο της δίκης

Mitsui & Co. Deutschland GmbH

κατά

Hauptzollamt Düsseldorf,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris (εισηγητή) και C. Toader, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 12ης Ιουνίου 2008,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Mitsui & Co. Deutschland GmbH, εκπροσωπούμενη από τον H. Nehm, Rechtsanwalt,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma και τη C. Schulze-Bahr,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους S. Schönberg και F. Hoffmeister,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά, αφενός, την ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), καθώς και του άρθρου 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92 (ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 444/2002 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2002 (ΕΕ L 68, σ. 11, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής). Αφετέρου, η αίτηση αφορά το κύρος του άρθρου 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής.
- ² Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε από το Finanzgericht Düsseldorf στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Mitsui & Co. Deutschland GmbH (στο εξής: Mitsui) και του Hauptzollamt Düsseldorf (κεντρικού τελωνείου του Düsseldorf, στο εξής: Hauptzollamt) σχετικά με αίτηση επιστροφής τελωνειακών δασμών.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Κατά το άρθρο 29 του τελωνειακού κώδικα:

«1. Η δασμολογητέα αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων είναι η συναλλακτική αξία, δηλαδή η πράγματι πληρωθείσα ή πληρωτέα για τα εμπορεύματα τιμή, όταν πωλούνται προς εξαγωγή με προορισμό το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, ενδεχομένως κατόπιν προσαρμογής που πραγματοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 32 και 33, εφόσον:

α) δεν υφίστανται περιορισμοί όσον αφορά τη μεταβίβαση ή τη χρησιμοποίηση των εμπορευμάτων από τον αγοραστή, εκτός από τους περιορισμούς, οι οποίοι:

- επιβάλλονται ή απαιτούνται από τον νόμο ή τις δημόσιες αρχές εντός της Κοινότητας,
- περιορίζουν τη γεωγραφική ζώνη στην οποία δύνανται να μεταπωληθούν τα εμπορεύματα,

ή

— δεν επηρεάζουν ουσιωδώς την αξία των εμπορευμάτων,

- β) η πώληση ή η τιμή δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις ή παροχές των οποίων η αξία δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί όσον αφορά τα υπό εκτίμηση εμπορεύματα,
- γ) κανένα μέρος του προϊόντος κάθε μεταγενέστερης μεταπώλησης, μεταβίβασης ή χρησιμοποίησης των εμπορευμάτων από τον αγοραστή δεν περιέρχεται αμέσως ή εμμέσως στον πωλητή, εκτός αν είναι δυνατό να γίνει κατάλληλη προσαρμογή βάσει του άρθρου 32,

και

- δ) ο αγοραστής και ο πωλητής δεν συνδέονται μεταξύ τους, ή εάν συνδέονται, η συναλλακτική αξία είναι αποδεκτή για δασμολογικούς σκοπούς δυνάμει της παραγράφου 2.

[...]3. α) Η πράγματι πληρωθείσα ή πληρωτέα τιμή είναι η συνολική πληρωμή που έγινε ή πρόκειται να γίνει από τον αγοραστή προς τον πωλητή ή υπέρ του πωλητή για τα εισαγόμενα εμπορεύματα και περιλαμβάνει όλες τις πληρωμές που έγιναν ή πρόκειται να γίνουν ως όρο της πώλησης των εισαγομένων εμπορευμάτων, από τον αγοραστή στον πωλητή, ή από τον αγοραστή σε τρίτο πρόσωπο για να ικανοποιήσει υποχρέωση του πωλητή. Η πληρωμή δεν είναι αναγκαίο να γίνεται σε χρήμα. Πληρωμή μπορεί να γίνει με πιστωτικούς τίτλους ή αξιόγραφα και μπορεί να γίνει άμεσα ή έμμεσα.

[...]»

- 4 Το άρθρο 67 του τελωνειακού κώδικα προβλέπει:

«Εκτός αντιθέτων ειδικών ρυθμίσεων, η ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την εφαρμογή όλων των διατάξεων που διέπουν το τελωνειακό καθεστώς για το οποίο γίνεται η διασάφηση των εμπορευμάτων, είναι η ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης από τις τελωνειακές αρχές.»

- 5 Το άρθρο 236 του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«1. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της πληρωμής τους το ποσό τους δεν οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2.

[...]

2. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών παραχωρείται κατόπιν υποβολής αιτήσεως στο αρμόδιο τελωνείο πριν από την εκπνοή προθεσμίας τριών ετών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης των εν λόγω δασμών στον οφειλέτη.

Η προθεσμία αυτή παρατείνεται αν ο ενδιαφερόμενος αποδείξει ότι δεν κατέθεσε την αίτησή του μέσα στην προθεσμία αυτή λόγω τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας.

Οι τελωνειακές αρχές προβαίνουν αυτεπαγγέλτως στην επιστροφή ή τη διαγραφή δασμών όταν οι ίδιες διαπιστώνουν, μέσα στην προθεσμία αυτή, την ύπαρξη μιας από τις καταστάσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο.»

6 Η έκτη και η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 444/2002 ορίζουν:

«(5) Μετά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία, η τιμή της συναλλαγής είναι δυνατό να τροποποιηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις για να ληφθεί υπόψη η ελαττωματική φύση των προϊόντων.

(6) Οι ισχύοντες κανόνες πρέπει συνεπώς να προβλέπουν ρητά τη δυνατότητα να λαμβάνονται υπόψη, στην αξία της συναλλαγής [κατά την έννοια του άρθρου 29 του τελωνειακού κώδικα], οι ειδικές αυτές περιστάσεις, με δέουσες εγγυήσεις και με την επιφύλαξη της ισχύος λογικών προθεσμιών.»

7 Ο κανονισμός 444/2002, που ισχύει από τις 19 Μαρτίου 2002, τροποποίησε το περιεχόμενο του άρθρου 145 του κανονισμού εφαρμογής.

8 Το εν λόγω άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, ορίζει:

«2. Μετά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η τροποποίηση από τον πωλητή προς όφελος του αγοραστή της τιμής που πραγματικά καταβλήθηκε ή πρόκειται να καταβληθεί δύναται να ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό της δασμολογητέας αξίας σύμφωνα, με το άρθρο 29 του [τελωνειακού] κώδικα, όταν αποδεικνύεται επαρκώς για τις τελωνειακές αρχές ότι:

α) τα προϊόντα ήταν ελαττωματικά κατά τη χρονική περίοδο στην οποία αναφέρεται το άρθρο 67 του [τελωνειακού] κώδικα

β) ο πωλητής τροποποίησε την τιμή κατ' εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης εγγύησης που προβλέπεται στο συμβόλαιο πώλησης που έχει συναφθεί πριν τη θέση των προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία και

γ) η ελαττωματική φύση των προϊόντων δεν έχει ήδη ληφθεί υπόψη στο σχετικό συμβόλαιο πώλησης.

3. Η τιμή των προϊόντων όπως διαμορφώνεται βάσει της παραγράφου 2 δύναται να ληφθεί υπόψη κατά τη διάρκεια περιόδου δώδεκα μηνών από την ημερομηνία αποδοχής της δήλωσης θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων.»

Η εθνική νομοθεσία

- 9 Το δεύτερο βιβλίο του γερμανικού Αστικού Κώδικα (Bürgerliches Gesetzbuch, στο εξής: BGB) ρυθμίζει το ενοχικό δίκαιο. Το τμήμα VIII αυτού περιλαμβάνει, υπό τον τίτλο I, τους κανόνες περί πωλήσεως.
- 10 Σε περίπτωση ελαττωμάτων του πράγματος, το άρθρο 437 του BGB παρέχει στον αγοραστή τα ακόλουθα δικαιώματα:

«Αν το πράγμα έχει ελαττώματα, ο αγοραστής δύναται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των ακόλουθων διατάξεων και δεν ορίζεται άλλως στον νόμο, να:

1. απαιτήσει τη μεταγενέστερη εκπλήρωση σύμφωνα με το άρθρο 439,
2. να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση [...] ή να απαιτήσει μείωση του τιμήματος της πωλήσεως σύμφωνα με το άρθρο 441,
3. να απαιτήσει αποζημίωση [...] ή την επιστροφή των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε [...].».

- 11 Αν ο αγοραστής επιλέξει τη μεταγενέστερη εκπλήρωση της συμβάσεως, το άρθρο 439, παράγραφος 1, του BGB του παρέχει τα ακόλουθα δικαιώματα:

«Ο αγοραστής δικαιούται, κατ' επιλογήν του, να απαιτήσει, ως μεταγενέστερη εκπλήρωση, την επισκευή του προϊόντος ή την παράδοση προϊόντος απαλλαγμένου ελαττωμάτων.»

- 12 Αν ο αγοραστής επιλέξει τη μείωση του τιμήματος της πωλήσεως, το άρθρο 441 του BGB ορίζει τα εξής:

«1. Αντί υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση, ο αγοραστής δικαιούται να απαιτήσει μείωση του τιμήματος της πωλήσεως με σχετική δήλωση προς τον πωλητή. [...]

[...]

3. Σε περίπτωση μείωσης, το τίμημα της πωλήσεως μειούται κατά τον λόγο της αξίας που θα είχε το πράγμα, αν ήταν απαλλαγμένο ελαττωμάτων, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμβάσεως, σε σχέση με την πραγματική του αξία. Εφόσον απαιτείται, το ποσό της μείωσης αποτελεί αντικείμενο εκτιμήσεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 13 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η Mitsui εισάγει από την Ιαπωνία καινούργια αυτοκίνητα οχήματα μάρκας Subaru, τα οποία διατίθενται στο εμπόριο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω διανομέων. Ο πωλητής-κατασκευαστής χορηγεί για τα εν λόγω αυτοκίνητα τριετή εγγύηση για την εμφάνιση τεχνικών ή άλλων ελαττωμάτων. Στο πλαίσιο της εγγυήσεως αυτής, ο πωλητής-κατασκευαστής επιστρέφει στη Mitsui τα έξοδα τα οποία αναλαμβάνει έναντι τρίτων λόγω της εγγυήσεως, ιδίως τις δαπάνες που απορρέουν από τις υπηρεσίες που παρέχουν οι διανομείς στο πλαίσιο της εγγυήσεως, λόγω των ελαττωμάτων του προϊόντος. Στο τέλος κάθε μήνα η Mitsui ενημερώνει τον πωλητή-κατασκευαστή για τις υπηρεσίες που παρέσχε στο πλαίσιο της εγγυήσεως και τον επόμενο μήνα λαμβάνει αντίστοιχη πίστωση.
- 14 Στις 13 Ιουνίου 2003, η Mitsui ζήτησε την επιστροφή των τελωνειακών δασμών που αντιστοιχούσαν στις υπηρεσίες που παρέσχε στο πλαίσιο της εγγυήσεως, οι οποίες αφορούσαν τα αυτοκίνητα οχήματα τα οποία έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία τον Ιούλιο του 2000.
- 15 Με απόφαση της 27ης Μαΐου 2004, το Hauptzollamt επέστρεψε στη Mitsui ένα ποσό το οποίο υπολογίστηκε με βάση τις υπηρεσίες που η Mitsui παρέσχε στο πλαίσιο της εγγυήσεως για λογαριασμό του πωλητή-κατασκευαστή μέχρι τον Φεβρουάριο του 2002. Αντίθετα, η αίτηση επιστροφής για υπηρεσίες παρασχεθείσες στο πλαίσιο της εγγυήσεως μεταξύ Μαρτίου 2002 και Ιουνίου 2003 απορρίφθηκε.
- 16 Συναφώς, το Hauptzollamt επισήμανε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 145, παράγραφος 3, του κανονισμού εφαρμογής, οι δαπάνες εκ της εγγυήσεως μπορεί να θεωρηθούν ότι μειώνουν τη δασμολογητέα αξία μόνον αν η τιμή του εισαχθέντος προϊόντος τροποποιήθηκε κατά τη διάρκεια περιόδου δώδεκα μηνών από την ημερομηνία θέσεως σε ελεύθερη κυκλοφορία του προϊόντος. Η διάταξη αυτή δύναται να εφαρμοστεί και στις τελωνειακές διασαφήσεις που πραγματοποιήθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του κανονισμού 444/2002, στις 19 Μαρτίου 2002. Για τα προϊόντα που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία τον Ιούλιο του 2000 μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνον οι τροποποιήσεις τιμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2002.

17 Η Mitsui υπέβαλε ένσταση κατά της ανωτέρω αποφάσεως. Ισχυρίστηκε ότι το άρθρο 145 του κανονισμού εφαρμογής δεν είχε εφαρμογή στην αίτηση επιστροφής που υπέβαλε, διότι στις περιπτώσεις εγγυήσεων δεν πρόκειται για μεταγενέστερες τροποποιήσεις της τιμής, κατά την έννοια αυτής της διατάξεως, αλλά για τον προσδιορισμό του ύψους της συμβατικής υποχρέωσης εγγυήσεως. Επιπροσθέτως, η διάταξη αυτή, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 444/2002, δεν έχει εφαρμογή επί εισαγομένων εμπορευμάτων που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία πριν τις 19 Μαρτίου 2002, ήτοι πριν την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 444/2002. Συγκεκριμένα, το κοινοτικό δίκαιο περιλαμβάνει μια γενική απαγόρευση αναδρομικής ισχύος των κοινοτικών πράξεων, η οποία καταλαμβάνει και ουσιαστικές διατάξεις, όπως το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής.

18 Έχοντας αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του άρθρου 29 του τελωνειακού κώδικα, καθώς και ως προς την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής, το Finanzgericht Düsseldorf αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Μειώνουν οι πληρωμές του πωλητή-κατασκευαστή προς τον αγοραστή, οι οποίες πραγματοποιούνται, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, στο πλαίσιο συμβάσεως εγγυήσεως και με τις οποίες καλύπτονται προς όφελος του αγοραστή δαπάνες επισκευών που έχει αναλάβει έναντι των [διανομέων] του, τη δασμολογητέα αξία κατά την έννοια του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του [τελωνειακού κώδικα], η οποία δηλώθηκε βάσει της συνομολογηθείσας μεταξύ του πωλητή-κατασκευαστή και του αγοραστή τιμής;
- 2) Αποτελούν οι αναφερθείσες στο πρώτο ερώτημα πληρωμές του πωλητή-κατασκευαστή προς τον αγοραστή για την επιστροφή των δαπανών εγγυήσεως τροποποίηση της συναλλακτικής αξίας κατά το άρθρο 145, παράγραφος 2, του κανονισμού [εφαρμογής];
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ή στο δεύτερο ερώτημα, πρέπει το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού [εφαρμογής] να

εφαρμοστεί επί εισαγωγών για τις οποίες πραγματοποιήθηκαν τελωνειακές διασαφήσεις πριν την έναρξη ισχύος του κανονισμού 444/2002;

- 4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα, είναι έγκυρο το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού [εφαρμογής];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

- ¹⁹ Με τα δύο πρώτα ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα και το άρθρο 145, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής έχουν την έννοια ότι, όταν τα εμπορεύματα παρουσιάζουν ελαττώματα τα οποία αποκαλύφθηκαν μετά τη θέση των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία, αλλά αποδεικνύεται ότι προϋπήρχαν αυτής και τα οποία συνεπάγονται, βάσει συμβατικής υποχρέωσης εγγυήσεως, τη μεταγενέστερη επιστροφή ποσών εκ μέρους του πωλητή-κατασκευαστή προς τον αγοραστή, αντίστοιχων προς τις δαπάνες επισκευών που ο αγοραστής ανέλαβε έναντι των διανομέων του, είναι δυνατή η κατά τα ποσά αυτά μείωση της συναλλακτικής αξίας των εν λόγω εμπορευμάτων και, κατ' ακολουθία, της δασμολογητέας αξίας τους, η οποία δηλώθηκε βάσει της αρχικά συνομολογηθείσας μεταξύ του πωλητή-κατασκευαστή και του αγοραστή τιμής.

- ²⁰ Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα αυτά, υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σκοπός της κοινοτικής νομοθεσίας περί τελωνειακής εκτιμήσεως είναι η διαμόρφωση ενός συστήματος δίκαιου, ομοιόμορφου και ουδέτερου, το οποίο να αποκλείει τη χρησιμοποίηση αυθαίρετων ή πλασματικών δασμολογικών αξιών (αποφάσεις της 6ης Ιουνίου 1990, C-11/89, Unifert, Συλλογή 1990, σ. I-2275, σκέψη 35, και της 19ης Οκτωβρίου 2000, C-15/99, Sommer, Συλλογή 2000, σ. I-8989, σκέψη 25). Επομένως, η δασμολογητέα αξία πρέπει να αντανακλά την

πραγματική οικονομική αξία του εισαγομένου εμπορεύματος και να λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία του εμπορεύματος αυτού που έχουν οικονομική αξία (βλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2006, C-306/04, Compaq Computer International Corporation, Συλλογή 2006, σ. I-10991, σκέψη 30).

- 21 Όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, ο Ιάπωνας πωλητής-κατασκευαστής πωλούσε στη Mitsui καινούργια αυτοκίνητα οχήματα. Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η δηλωθείσα δασμολογητέα αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων αντιστοιχούσε στην αρχικά συνομολογηθείσα τιμή μεταξύ, αφενός, του πωλητή-κατασκευαστή και, αφετέρου, της Mitsui. Καθόσον ο πωλητής-κατασκευαστής είχε χορηγήσει τριετή εγγύηση για την εμφάνιση τεχνικών ή άλλων ελαττωμάτων των πωλουμένων καινούργων αυτοκινήτων οχημάτων, όφειλε μεταγενέστερα να επιστρέψει στη Mitsui τις δαπάνες τις οποίες αυτή, ενδεχομένως, ανέλαβε έναντι τρίτων στο πλαίσιο της εν λόγω εγγυήσεως.
- 22 Αν μετά την ημερομηνία εισαγωγής ενός αυτοκινήτου οχήματος προκύψει ότι αυτό ήταν ελαττωματικό κατά τον χρόνο της εισαγωγής, τότε η πραγματική οικονομική αξία του είναι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 21 των προτάσεών του, μικρότερη από τη δηλωθείσα συναλλακτική αξία κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία.
- 23 Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 3, του τελωνειακού κώδικα δεν διευκρινίζει, ασφαλώς, τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζονται οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις της συναλλακτικής αξίας, η οποία αποτελεί τη βάση υπολογισμού της δασμολογητέας αξίας.
- 24 Πάντως, η πράγματι καταβληθείσα ή καταβλητέα τιμή αποτελεί στοιχείο το οποίο πρέπει ενδεχομένως να αναπροσαρμοστεί όταν αυτό είναι απαραίτητο προς αποφυγή καθορισμού αυθαίρετης ή πλασματικής δασμολογητέας αξίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, 183/85, Repenning, Συλλογή 1986, σ. 1873, σκέψη 16).
- 25 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι πρέπει να γίνεται δεκτό ότι, σε περίπτωση κατά την οποία το υπό αξιολόγηση εμπόρευμα, το οποίο δεν παρουσίαζε ελαττώματα κατά τον χρόνο της αγοράς του, υπέστη ζημίες πριν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία, η

πράγματι καταβληθείσα ή καταβλητέα τιμή πρέπει να μειωθεί ανάλογα με τη ζημία, εφόσον πρόκειται για απρόβλεπτη μείωση της εμπορικής αξίας του εμπορεύματος (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Repenning, σκέψη 18, και Unifert, σκέψη 35).

- 26 Ομοίως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η πράγματι καταβληθείσα ή καταβλητέα τιμή μπορεί να μειωθεί ανάλογα με τη μείωση της εμπορικής αξίας των εμπορευμάτων λόγω κεκρυμμένου ελαττώματος, το οποίο αποδεικνύεται ότι υφίστατο πριν τα εμπορεύματα τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, ότι είχε ως συνέπεια μεταγενέστερες επιστροφές ποσών βάσει συμβατικής υποχρέωσης εγγυήσεως και ότι, επομένως, δύναται να επιφέρει μεταγενέστερη μείωση της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων αυτών.
- 27 Όπως προκύπτει από την πέμπτη και την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 444/2002, το άρθρο 145, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής διευκρινίζει, ως προς το σημείο αυτό, τη λύση την οποία υποδεικνύει ήδη το άρθρο 29 του τελωνειακού κώδικα. Το άρθρο 145, παράγραφος 2, προσδιορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η τροποποίηση από τον πωλητή προς όφελος του αγοραστή της τιμής που πραγματικά καταβλήθηκε ή πρόκειται να καταβληθεί για εμπορεύματα που έχουν ήδη τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία δύναται να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της δασμολογητέας αξίας. Αυτές οι σωρευτικές προϋποθέσεις είναι τρεις. Πληρούνται όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι τα προϊόντα ήταν ελαττωματικά κατά την ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης από τις τελωνειακές αρχές, ότι η τιμή τροποποιείται κατ'εκπλήρωση υποχρέωσης εγγυήσεως η οποία προβλέπεται στη σύμβαση πώλησης που έχει συναφθεί πριν τη θέση των προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία και ότι η ελαττωματική φύση των προϊόντων δεν έχει ήδη ληφθεί υπόψη στη σχετική σύμβαση πώλησης.
- 28 Ομοίως, οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν από τον πωλητή προς τον αγοραστή στο πλαίσιο συμβάσεως εγγυήσεως, με τις οποίες καλύπτονται προς όφελος του αγοραστή δαπάνες επισκευών που έχει αναλάβει έναντι των πελατών του, αποτελούν «τροποποίηση» της πράγματι καταβληθείσας ή καταβλητέας τιμής, δεδομένου ότι ο όρος «τροποποίηση της τιμής» του εν λόγω άρθρου 145 του κανονισμού εφαρμογής καλύπτει διάφορες περιπτώσεις, μία εκ των οποίων είναι η μείωση της πράγματι καταβληθείσας ή καταβλητέας τιμής.

29 Κατά συνέπεια, στα δύο πρώτα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα και το άρθρο 145, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής έχουν την έννοια ότι, όταν τα εμπορεύματα παρουσιάζουν ελαττώματα τα οποία αποκαλύφθηκαν μετά τη θέση των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία, αλλά αποδεικνύεται ότι προϋπήρχαν αυτής και τα οποία συνεπάγονται, βάσει συμβατικής υποχρέωσης εγγυήσεως, τη μεταγενέστερη επιστροφή ποσών εκ μέρους του πωλητή-κατασκευαστή προς τον αγοραστή, αντίστοιχων προς τις δαπάνες επισκευών που ο αγοραστής ανέλαβε έναντι των διανομέων του, είναι δυνατή η κατά τα ποσά αυτά μείωση της συναλλακτικής αξίας των εν λόγω εμπορευμάτων και, κατ' ακολουθία, της δασμολογητέας αξίας τους, η οποία δηλώθηκε βάσει της αρχικά συνομολογηθείσας μεταξύ του πωλητή-κατασκευαστή και του αγοραστή τιμής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

30 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής έχει εφαρμογή επί εισαγωγών για τις οποίες πραγματοποιήθηκαν τελωνειακές διασαφήσεις εκ μέρους των τελωνειακών αρχών πριν τις 19 Μαρτίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 444/2002 που τροποποίησε το εν λόγω άρθρο 145.

31 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι οι αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου περιλαμβάνονται στην κοινοτική έννομη τάξη. Ως εκ τούτου, οι αρχές αυτές πρέπει να γίνονται σεβαστές από τα κοινοτικά όργανα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Απριλίου 2005, C-376/02, «Goed Wonen», Συλλογή 2005, σ. I-3445, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

32 Μολονότι, κατά γενικό κανόνα, η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν επιτρέπει σε κοινοτική πράξη να έχει ως χρονικό σημείο αφετηρίας ημερομηνία προγενέστερη της δημοσιεύσεώς της, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να συμβεί το αντίθετο, οσάκις το απαιτεί ο προς επίτευξη σκοπός γενικού συμφέροντος και προστατεύεται δεόντως η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση «Goed Wonen», προπαρατεθείσα, σκέψη 33) και στο μέτρο που από τη διατύπωση, τους σκοπούς ή την οικονομία των οικείων κοινοτικών κανόνων προκύπτει σαφώς ότι

πρέπει να τους αναγνωριστεί τέτοιο αποτέλεσμα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2006, C-293/04, *Beemsterboer Coldstore Services*, Συλλογή 2006, σ. I-2263, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 33 Πάντως, ούτε το γράμμα των διατάξεων ή των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 444/2002 ούτε οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την εν λόγω πράξη περιέχουν οποιαδήποτε ένδειξη περί του ότι στο άρθρο 145 του κανονισμού εφαρμογής πρέπει να αναγνωριστεί ένα τέτοιο αναδρομικό αποτέλεσμα.
- 34 Αντιθέτως, από τα πρακτικά της Επιτροπής Τελωνειακού Κώδικα (τμήμα δασμολογητέας αξίας) (σύνοψη των συμπερασμάτων της συνεδριάσεως της 26ης Οκτωβρίου 2001 T AXUD/906.2001, E N, σ. 3) προκύπτει ότι η εν λόγω «διάταξη [...] δεν προέβλεπε αναδρομική εφαρμογή, ούτε υπήρχε πρόθεση να την προβλέψει, εκτός αν η Επιτροπή εξέφραζε ρητά τη σχετική επιθυμία». Ωστόσο, αυτό δεν συνέβη.
- 35 Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 31 και 32 της παρούσας αποφάσεως, το αποτέλεσμα που αναγνωρίζεται σε μια διάταξη κοινοτικού δικαίου δεν πρέπει να αντιβαίνει στις θεμελιώδεις αρχές της Κοινότητας, και συγκεκριμένα στις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 36 Πάντως, μολονότι το άρθρο 145 του κανονισμού εφαρμογής αποσκοπεί στη βελτίωση της ασφάλειας δικαίου, καθόσον προβλέπει ρητά τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη η τροποποίηση της τιμής των εμπορευμάτων, όταν αυτά είναι ελαττωματικά κατά τον χρόνο της εισαγωγής τους, εντούτοις, η εφαρμογή του, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, θα έθιγε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των Γερμανών επιχειρηματιών, στο μέτρο που, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 50 των προτάσεών του, οι γερμανικές τελωνειακές αρχές εφάρμοζαν σε περίπτωση τροποποίησης, μετά την εισαγωγή, της συναλλακτικής αξίας των εμπορευμάτων, λόγω της ελαττωματικής φύσεως αυτών, τη γενική τριετή προθεσμία του άρθρου 236, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα, για τον προσδιορισμό της δασμολογητέας αξίας τους.

37 Κατ' ακολουθία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής δεν έχει εφαρμογή επί καταστάσεων που δημιουργήθηκαν πριν τις 19 Μαρτίου 2002.

38 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού εφαρμογής δεν έχει εφαρμογή επί των εισαγωγών για τις οποίες πραγματοποιήθηκαν τελωνειακές διασαφήσεις πριν τις 19 Μαρτίου 2002.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

39 Δεδομένης της απαντήσεως που δόθηκε στο τρίτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα και το άρθρο 145, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 444/2002 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2002, έχουν την έννοια ότι, όταν τα εμπορεύματα παρουσιάζουν ελαττώματα τα οποία αποκαλύφθηκαν μετά τη θέση των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία, αλλά αποδεικνύεται ότι προϋπήρχαν αυτής και τα οποία συνεπάγονται, βάσει συμβατικής υποχρέωσης εγγυήσεως, τη μεταγενέστερη επιστροφή ποσών εκ μέρους του πωλητή-κατασκευαστή προς τον αγοραστή, αντίστοιχων προς τις δαπάνες επισκευών που ο αγοραστής ανέλαβε έναντι των διανομέων του, είναι δυνατή η κατά τα ποσά αυτά μείωση της συναλλακτικής αξίας των εν λόγω εμπορευμάτων και, κατ' ακολουθία, της δασμολογητέας αξίας τους, η οποία δηλώθηκε βάσει της αρχικά συνομολογηθείσας μεταξύ του πωλητή-κατασκευαστή και του αγοραστή τιμής.

- 2) Το άρθρο 145, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 2454/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 444/2002, δεν έχει εφαρμογή επί εισαγωγών για τις οποίες πραγματοποιήθηκαν τελωνειακές διασαφήσεις πριν τις 19 Μαρτίου 2002.

(υπογραφές)